

Dr hab. Waldemar Dotkuś prof. UE
Ul Petrażyckiego 9 A
52 419 Wrocław

Wrocław 14 09 2018 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Elżbiety Sobów pt. *"Aport przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części w świetle prawa bilansowego"* napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Edwarda Nowaka

Podstawą opracowania recenzji jest pismo prof. dr hab. Ewy Stańczyk-Hugiart, Pani Dziekan Wydziału Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2018 roku

1. Ocena wyboru tematu i koncepcji rozprawy.

Trwającym od prawie trzydziestu lat procesom transformacji podmiotów gospodarczych w Polsce towarzyszy szereg różnorodnych problemów. W tym, związanych z wyceną podmiotów lub zorganizowanych ich części. Luki i niedopowiedzenia w krajowym prawie gospodarczym akcelerują problemy związane z procedurami wyceny oraz samą kwalifikacją zasobów będących we władaniu podmiotów, a będących składowymi aportów. Ekwiwalentność zamiany aportu na instrumenty finansowe (akcje, udziały) to pochodna wielu składowych rozpatrywanych w zmiennym otoczeniu i obciążona ryzykiem. Temu też zagadnieniu poświęcona pozostała rozprawa doktorska Pani mgr Elżbiety Sobów.

Należy uznać, że podjęcie przez Doktorantkę tematyki aportu wypełnia pewną lukę i przybliża, tak teoretykom jak i praktykom, zagadnienia związane z kwalifikacją zasobów oraz szacowaniem wartości aportów w świetle prawa bilansowego

Cel pracy został sformułowany przez Autorkę w sposób bardzo ogólny. „Głównym celem rozprawy jest rozpoznanie problemów z zakresu prawa

bilansowego związanych z ujęciem aportu przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części w księgach rachunkowych i prezentacji (w) sprawozdaniu finansowym, a także wskazanie sposobów ich rozwiązania”. (s. 5). Autorka wyznaczyła także trzy cele pomocnicze dla zrealizowania tak postawionego celu.

1. Zdefiniowanie zdolności aportowej przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz przedmiotu aportu.
2. Prezentacja metod i procesu wyceny majątku na potrzeby aportu.
3. Zidentyfikowanie istotnych problemów ewidencji, wyceny i prezentacji w sprawozdaniu finansowym skutków aport. (s.5).

Przyjęte w pracy, do ewentualnego potwierdzenia, tezy brzmią : „...prawidłowe ustalenie wartości przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części warunkuje przeprowadzenie aportu oraz, że aport przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części wymaga zastosowania szczególnych rozwiązań przewidzianych prawem bilansowym”. (s.5). Rozpoznanie problemów w połączeniu ze sposobami ich rozwiązywania to zadanie bardzo ambitne z uwagi na różnorodność podmiotów oraz celów towarzyszących stronom w procesie wnoszenia aportu. Ponieważ nie ma jednego „szablonu” zachowania odnoszącego się do tak złożonego procesu Autorka przyjęła uproszczone założenie, i swoje rozważania i konkluzje sprowadziła do wybranych studiów przypadku oraz analizy działań towarzyszących procesowi wnoszenia aportu w jednej spółce.

Struktura pracy przyporządkowana została realizacji wyznaczonych celów. Praca liczy 202 strony, składa się z trzech rozdziałów, wstępu oraz zakończenia. Wszystkie rozdziały skorelowane zostały z celem głównym oraz celami pomocniczymi.

Zamieszczono w pracy także spis wykorzystanej literatury (108 pozycji książkowych, artykułów, leksykonów, oraz aktów prawne i innych źródeł internetowych).

2. Ocena treści rozprawy i realizacji celu badawczego.

Wyznaczone przez Doktorantkę cele należy uznać nie tylko za ambitne ale i trudne w realizacji. Struktura dysertacji została skorelowana z celem głównym jak i celami cząstkowymi

Przyjęte przez Autorkę metody badawcze (głównie studia literaturowe, analiza przypadków, metody indukcji oraz dedukcji) świadczą o umiejętności doboru i użyciu właściwego instrumentarium badawczego w dociekaniach naukowych skorelowanych z wyznaczonymi celami.

Z analizy treści poszczególnych rozdziałów wynika, że ich konstrukcja jest logiczna, zwarta i harmonijna. W rozdziale I Autorka podejmuje próbę realizacji wyznaczonych przez siebie celów teoriopoznawczych. Celem pierwszego rozdziału opartego o wyczerpujące studia literaturowe była przede wszystkim identyfikacja pojęcia „aport” tak z punktu widzenia aksjologii jak i nauk ekonomicznych, oraz pojęcia „zdolność aportowa”. Z tego zadania Autorka wywiązała się dobrze prezentując myśli i poglądy wielu autorów. W tym rozdziale położono nacisk na prezentację różnych definicji przedsiębiorstwa i jego zorganizowanej części, a także zaprezentowano kryteria oceny zdolności aportowej zasobów niepieniężnych. Niestety odczuwa się pewien niedosyt polegający na bardzo lakonicznych konkluzjach Autorki wynikających z przeprowadzonej kwerendy literatury przedmiotu.

Rozdział II poświęcony został dogłębnej analizie problemu wartości przedsiębiorstwa i metod szacowania.

Przeprowadzone przez Doktorantkę klasyczne studium literaturowe, aktów normatywnych i norm zawodowych zostało poszerzone zostało analizą przypadków. Spółka „Alfa” SA została poddana szczegółowej obserwacji z punktu widzenia zrealizowanego w niej procesu ujawniania zasobów i wyceny. Szkoda jednak, że nie poznaliśmy Spółki „ALFA” od strony jej specyfiki, organizacji itp.

Rozdział trzeci, kluczowy z punktu widzenia realizowanego celu pracy, poświęcony został istotnym, z punktu widzenia wyceny i prezentacji bilansowej, takim zagadnieniom jak: wartość firmy, amortyzacja środków trwałych w przypadku ujemnej wartości firmy, różnice kursowe czy też problem rezerw.

Empiryczna część rozprawy objęła nie tylko wspomnianą już Spółkę „ALFA” ale i wnioski z przeprowadzonych przez Autorkę wywiadów co należy podkreślić jako istotny wkład Autorki w tworzoną dysertację.

Rezultaty badań w formie konkluzji stanowią wkład Autorki w badania naukowe nad poruszonym problemem a charakteryzuje je szersze postrzeganie szeroko rozumianego zagadnienia jakim jest aport.

Należałoby jednak zapytać Autorkę, czy sformułowane wnioski po przeprowadzeniu badań w jednym podmiocie, nad wniesionym aportem, można odnieść do wszystkich sytuacji, w których mamy do czynienia z transakcją wnoszeniem aportu?

Ten ostatni rozdział ma charakter postulatywny, zawiera propozycje udoskonalenia procesu wnoszenia aportem przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części. Swoisty mix użyteczności i przywołań różnych, prawnie dopuszczonych rozwiązań powoduje, że adresatami pracy mogą być praktycy oraz słuchacze studiów różnego typu. Dzięki temu rozprawa odznacza się racjonalnością oraz praktyczną użytecznością i jest również odpowiedzią na pilne zapotrzebowanie ze strony służb finansowo-księgowych.

W trakcie czytania pracy pojawiło się kilka uwag i spostrzeżeń, zatem i pytań, które kierują do Autorki dysertacji.

- Na stronie 4 Autorka podkreśla wagę wyceny przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części twierdząc, że prawidłowa wycena warunkuje przeprowadzenie aportu. Czym jest, zdaniem Doktorantki, prawidłowa wycena, zważywszy, że w transakcjach wnoszenia aportu mamy do czynienia z dwiema stronami?

- Czy zdaniem Autorki, powtórzonym za A. Kamelą-Sowińską, wycena za pomocą metod dochodowych uznawana może być za jedną z najbardziej wiarygodnych? (por. str. 80)

- W rozdziale I.1 po prezentacji różnych definicji przedsiębiorstwa Autorka nie precyzuje swojego stanowiska i ostatecznie nie definiuje, czym jest Jej zdaniem, przedsiębiorstwo. Podobnie na zakończenie podrozdziału 1.2.1. brak jest stanowiska Autorki na temat zdolności aportowej wkładów niepieniężnych. Również, brak opinii Doktorantki w tej sprawie dostrzega się po prezentacjach opinii innych autorów (por. str. 27). Prosi się o ustosunkowanie Autorki w tej kwestii.

- Na stronie 28 Autorka formułuje taką oto myśl: „...wniesienie do spółki wkładu nie mającego zdolności aportowej powoduje stratę bilansową już w momencie podjęcia działalności gospodarczej przez spółkę, która w takim przypadku musi zostać

pokryta z zysku danej spółki”. (s. 28). O jakich zasobach tu mowa, które nie mając zdolności aportowej są wnoszone do spółki?

- Autorka w rozdziale 2.3. podrozdziale 2.3.1 prezentuje proces wyceny Spółki „ALFA” SA. Proszę o charakterystykę: Spółki (profil produkcyjny, zasięg terytorialny itd.), strony uczestniczące w transakcji aportowej, podmiotu wyceniającego spółkę oraz strony zlecającej wycenę.

- Proszę o doprecyzowanie, jaki był moment na który dokonano oszacowania. Tabele 2.6., 2.7. (str. 108) nie informują o tym.

- Kto określał pozycję konkurencyjną Spółki „ALFA” i jakimi metodami (str. 116)?

- Kto zbierał i wykonywał obliczenia służące ustaleniu wartości znaku firmowego Spółki „ALFA” ? (por. str. 121).

Proszę także o ustosunkowanie się do problemu aportów w tworzonych spółkach powszechnie określanych mianem „start-up”.

3. Ocena wykorzystania źródeł oraz formalnej strony dysertacji.

Przedstawiona do zrecenzowania praca liczy 202 strony. Na 108 pozycji literaturowych 16 to pozycje obcojęzyczne. Autorka nie uniknęła błędu przywołując (na stronie 83) obszerne fragmenty z „Notesu studenta”(por. [http:// notatki.e-klasa.info/208/91/01/metode-zyskow](http://notatki.e-klasa.info/208/91/01/metode-zyskow)). Poza tym pozostałe przywołane źródła internetowe uznać należy za wiarygodne.

Strukturę pracy, a także proporcje rozdziałów (przy występujących drobnych powtórzeniach), należy uznać za właściwą mimo, że niektóre fragmenty pracy mają charakter czysto odtwórczy (np. podrozdział 2.4). Język jakim posługuje się Doktorantka jest komunikatywny i poprawny. W kilku przypadkach niepotrzebnie użyto formy osobowej.

Analiza tekstu, z punktu widzenia formalnego tj.: techniki pisania, odsyłaczy, stylistyki itd., wskazuje na staranność i zachowanie standardów wydawniczych. Drobne przeoczenia literowe , brak, w przypadku niektórych tabel podanych źródeł, w żaden sposób nie zmieniają opinii recenzującego o poprawności jakiej dochowała Autorka przy pisaniu pracy.

4. Ocena końcowa pracy

W rozprawie został przedstawiony, inspirujący do dalszych dyskusji nad kształtem ustawy o rachunkowości, problem aportu oraz szacowania jego wartości. Sformułowane przez Autorkę dysertacji ostrzeżenia oraz wskazane ścieżki postępowania poparte badaniami empirycznymi przeprowadzonymi przez Panią mgr Elżbietę Sobów, potwierdzają zasadność Jej wniosków i uwag.

Doktorantka wykazała się umiejętnością formułowania problemów badawczych, oraz grupowania ostrzeżeń, których adresatem są podmioty gospodarcze. Sygnałów wysyłanych do osób uczestniczących w procesach tej szczególnej „wymiany” a będących pochodną przeprowadzonych studiów literaturowych, analizy aktów prawnych i badań empirycznych. Uważam, że recenzowana praca, wobec niewielu polskojęzycznych pozycji literaturowych z tego obszaru tematycznego, uzupełnia występującą lukę i posłuży tym, którzy profesjonalnie zajmują się problematyką wnoszenia aportem przedsiębiorstw lub ich zorganizowanych części. Wątpliwości i uwagi sformułowane w recenzji nie umniejszają pozytywnej opinii, a potwierdzają ważkość problematyki zawartej w pracy.

Praca Pani Elżbiety Sobów pt. *„Aport przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części w świetle prawa bilansowego”* w pełni odpowiada wymogom stawianym rozprawom doktorskich jakie określono zapisami ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (DzU. Nr 65/2003r. poz. 595) i uzasadnia nadanie stopnia doktora. Wnoszę przeto o dopuszczenie recenzowanej pracy Pani mgr Elżbiety Sobów do publicznej obrony.

Waldemar Dotkuś